

Asia C-112/24**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

12.2.2024

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Sąd Najwyższy (Puola)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

11.1.2024

Hakija:

L.S.

Kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian kohde

Piirioikeuden (sąd rejonowy) tuomarin puolustajan hakemus sen tutkimiseksi, täyttyvätkö Sąd Najwyższyn (ylin tuomioistuin, Puola) tuomarin, joka on nimetty yleisen tuomioistuimen tuomarin kurinpitoasiaa käsittelevään kokoonpanoon, osalta riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimukset.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

- 1 Tuomarin riippumattomuuden ja puolueettomuuden arviointiperusteiden, sellaisena kuin niistä säädetään kansallisessa lainsäädännössä, yhteensopivuus unionin oikeuden, erityisesti SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan, tulkittuna yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan, kanssa – ennakkoratkaisukysymys esitetään SEUT 267 artiklan perusteella.

Ennakkoratkaisukysymykset

I. Onko Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa, tulkittuna yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan kanssa, tulkittava siten, että:

1) Sąd Najwyższy on erityismenettelyssä, jonka asianosainen on pannut vireille hakemuksella, jossa hän pyytää tutkimaan Sąd Najwyższyn tuomarin – joka on nimetty yleisen tuomioistuimen tuomarin kurinpitoasiaa käsittelevään kokoonpanoon – riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimusten täyttymistä, velvollinen tutkimaan viran puolesta, onko Sąd Najwyższyn kaikkien tuomareiden joukosta arvottu ratkaisukokoonpano ”etukäteen laillisesti perustettu” tuomioistuin;

2) jos Sąd Najwyższyn tuomarin riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimusten täyttymisen tutkimista koskeva pyyntö perustuu väitteeseen, jonka mukaan kyseinen tuomari on nimitetty tähän virkaan (luonteeltaan perustavanlaatuisesti) lainvastaisessa nimitysmenettelyssä, viiden tuomarin ratkaisukokoonpanoon, joka on muodostettu arpomalla heidät Sąd Najwyższyn kaikkien tuomareiden joukosta, eivät voi osallistua sellaiset Sąd Najwyższyn tuomarit, jotka on nimitetty vastaavassa lainvastaisessa nimitysmenettelyssä, koska tällaista Sąd Najwyższyn kokoonpanoa ei voida pitää riippumattomana ja puolueettomana tuomioistuimena, joka on etukäteen laillisesti perustettu;

3) jos asiassa, jossa tutkitaan (yleisen tuomioistuimen tuomarin kurinpitoasiaa käsittelevään) kokoonpanoon nimetyn Sąd Najwyższyn tuomarin riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimusten täyttymistä, asianosainen on osoittanut, että koska kyseinen Sąd Najwyższyn tuomari on nimitetty tähän virkaan (luonteeltaan perustavanlaatuisesti) lainvastaisessa nimitysmenettelyssä, tuomioistuimen kokoonpano ei täytä riippumattoman ja puolueettoman tuomioistuimen, joka on etukäteen laillisesti perustettu, vaatimuksia, hakemuksen – jossa pyydetään tutkimaan Sąd Najwyższyn tuomarin riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimusten täyttymistä – ratkaisemiseksi ei ole enää tarpeen tutkia tuomarin toimintaa hänen tuomariksi nimittämisensä jälkeen kansallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla, eikä merkitystä ole kurinpitoasian luonteella, ja näin ollen se, ettei hakemuksessa osoiteta tämän tuomarin menettelyyn liittyviä olosuhteita hänen Sąd Najwyższyn tuomariksi nimittämisensä jälkeen, ei ole peruste hakemuksen hylkäämiselle kansallisen oikeuden perusteella (ylimmästä tuomioistuimesta 8.12.2017 annetun lain 29 §:n 10 momentti);

- mikäli I kohdan 2 alakohdassa esitettyyn kysymykseen vastataan myöntävästi

II. Onko Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa, tulkittuna yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan kanssa, tulkittava siten, että:

ratkaisukokoonpanoon asiassa, jossa tutkitaan Sąd Najwyższyn tuomarin (joka on nimetty yleisen tuomioistuimen tuomarin kurinpitoasiaa käsittelevään kokoonpanoon) riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimusten täyttymistä, kuuluva tuomari voi ensinnäkin esittää pyynnön Sąd Najwyższyn kaikkien tuomareiden joukosta arvotun toisen tuomarin (toisten tuomareiden), joka (jotka) on nimitetty Sąd Najwyższyn tuomarin virkaan (luonteeltaan perustavanlaatuisesti) lainvastaisessa nimitysmenettelyssä, – mikä estää tuomioistuimen, jonka kokoonpanoon hän kuuluu, tunnustamisen laillisesti perustetuksi, riippumattomaksi ja puolueettomaksi tuomioistuimeksi – jääväämiseksi ratkaisukokoonpanosta ja toisaalta vaatia, ettei hakemusta käsittele sellainen tuomari, joka on myös nimitetty Sąd Najwyższyn tuomariksi tällaisessa lainvastaisessa nimitysmenettelyssä;

III. jos II kohdassa tarkoitettu pyyntö ei (kansallisen tuomioistuimen päätöksellä) aiheuta toimenpiteitä, pyynnön esittänyt tuomari voi kieltäytyä ryhtymästä toimiin Sąd Najwyższyn tuomarin riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimusten täyttymisen tutkimista koskevassa asiassa, vai olisiko hänen kuitenkin osallistuttava asian ratkaisemiseen ja jätettävä asianosaisten harkittavaksi mahdollisen valituksen tekeminen sillä perusteella, että asianosaisten oikeutta saada asiansa käsiteltäväksi tuomioistuimessa, joka täyttää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaiset vaatimukset, on loukattu;

IV. onko ratkaisukokoonpanon lainvastaisessa muodostamisessa – Sąd Najwyższyn tuomarin riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimusten täyttymisen tutkimista koskevassa asiassa – vaikutusta sillä, kun otetaan huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan toinen kohta, että vain yksi viisihenkisen kokoonpanon tuomareista on nimitetty Sąd Najwyższyn tuomariksi (luonteeltaan perustavanlaatuisesti) lainvastaisessa nimitysmenettelyssä, eli onko tällaisessa tapauksessa mahdollista jatkaa menettelyä ja antaa ratkaisu, koska ratkaisukokoonpanoon nimitettyjen tuomareiden enemmistön osalta heidän nimittämisessään Sąd Najwyższyn tuomariksi ei ole ongelmaa?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Sopimus Euroopan unionista, 4 artiklan 3 kohta, 6 artiklan 1 kohta, 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta, 2 artiklan 1 ja 2 kohta, 267 artikla

Euroopan unionin perusoikeuskirja, 47 artiklan ensimmäinen ja toinen kohta

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, johon viitataan

Tuomio 19.11.2019, A.K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982);

Tuomio 29.3.2022, Getin Noble Bank (C-132/20, EU:C:2022:235);

Tuomio 21.12.2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Tuomarin jatkaminen virassaan) (C-718/21, EU:C:2023:1015);

Tuomio 1.7.2008, Chronopost ja La Poste v. UFEX ym. (C-341/06 P ja C-342/06 P, EU:C:2008:375)

Tuomio 24.6.2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530);

Tuomio 29.7.2019, Torubarov (C-556/17, EU:C:2019:626);

Tuomio 22.5.2003, Connect Austria (C-462/99, EU:C:2003:297);

Tuomio 2.6.2005, Koppensteiner (C-15/04, EU:C:2005:345);

Tuomio 6.10.2021, W.Ż. (Ylimmän tuomioistuimen ylimääräistä valvontaa ja julkisia asioita käsittelevä jaosto – Nimittäminen) (C-487/19, EU:C:2021:798)

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö, johon viitataan

Tuomio 22.7.2021, Reczkowicz v. Puola;

Tuomio 3.2.2022, nro 1469/20, Advance Pharma sp. z o.o. v. Puola;

Tuomio 1.12.2020, nro 26374/18, G. Astradsson v. Islanti;

Tuomio 7.5.2021, nro 4907/18, Xero Flor sp. z o.o. v. Puola;

Tuomio 8.11.2021, nro 49868/19 ja 57511/19, Dolińska-Ficek ja Ozimek v. Puola.

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Puolan tasavallan perustuslaki (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej), 45 §:n 1 momentti;

Ylimmästä tuomioistuimesta 8.12.2017 annettu laki (Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym): 10 §:n 1 momentti, 29 §:n 4, 5, 6, 8, 9, 10, 15, 17, 18, 21 ja 24 momentti, 22 a §:n 1 momentti, 26 §:n 2, 3 ja 4 momentti, 73 §:n 1 momentti;

Yleisistä tuomioistuimista 27.7.2001 annettu laki (Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych): 128 §;

Rikosprosessikoodeksista 6.6.1997 annettu laki (Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego): 30 §:n 1 ja 2 momentti, 41 §:n 1 momentti, 42 §:n 1 momentti, 534 §:n 1 ja 2 momentti

Yhteenveto tosiseikoista ja pääasian menettelystä

Asian tosiseikat vastaavat suurelta osin asioiden C-96/24 ja C-103/24 tosiseikkoja, ja muilta osin ovat niitä vastaavat.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

Ennakkoratkaisupyynnön perustelut ovat pääosin samat kuin asioissa C-96/24 ja C-103/24 esitettyjen ennakkoratkaisupyyntöjen perustelut, ja muilta osin ovat niitä vastaavat.

TYÖASIAKIRJA